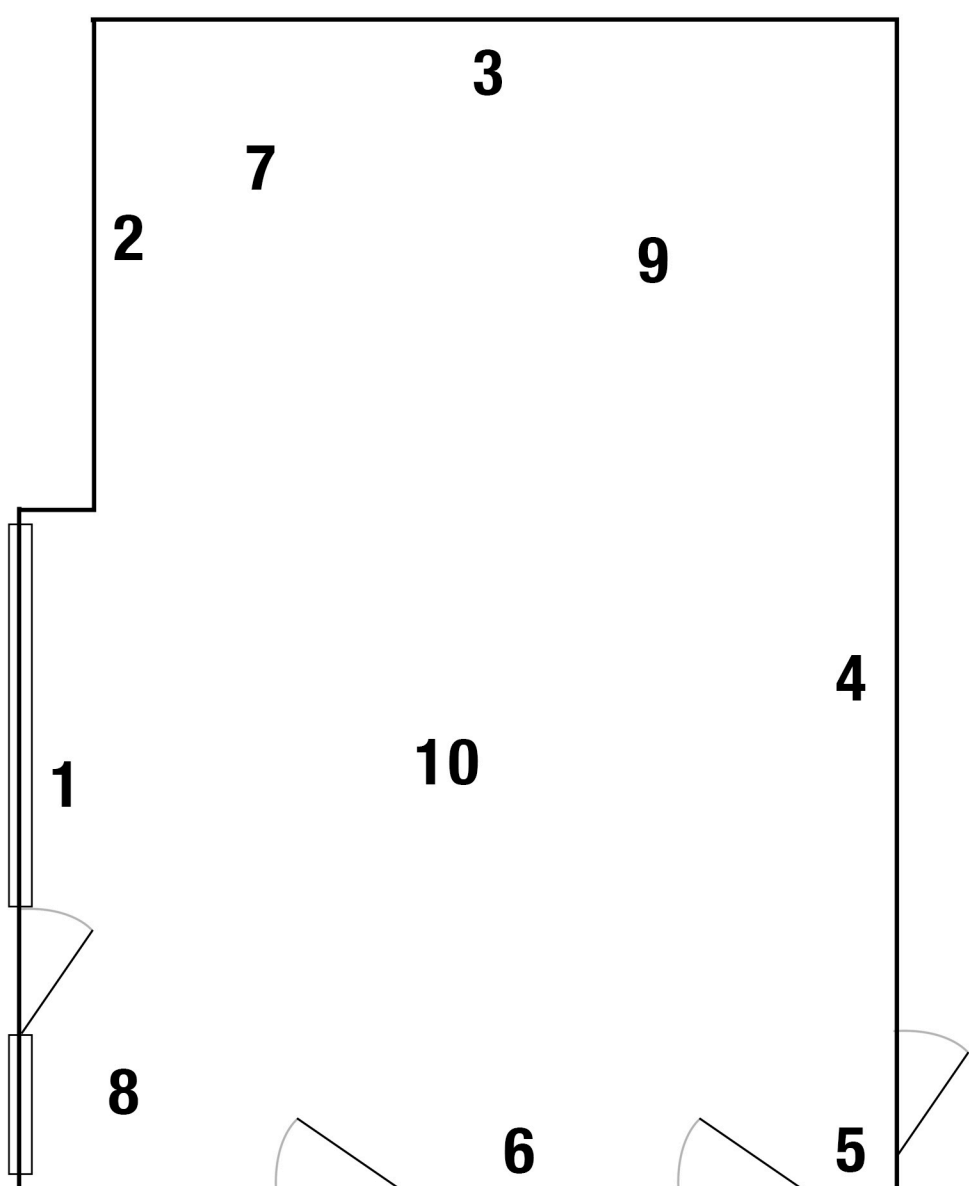
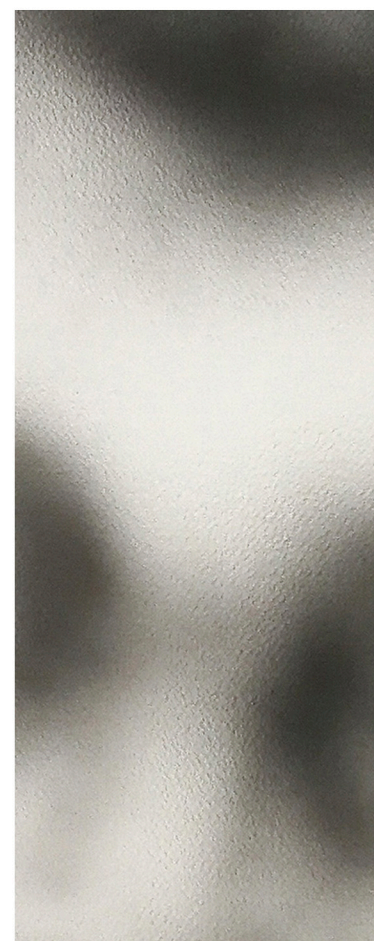
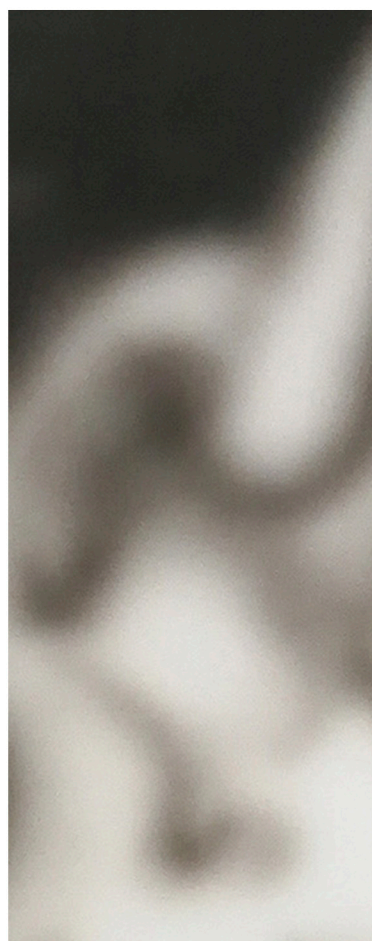
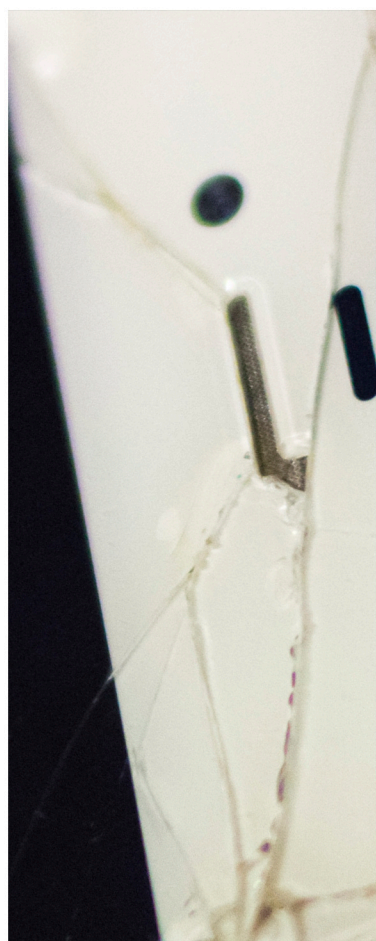

**JESPER
OLSEN**

15.DEC
- 29.DEC

FOMO

1. Uden titel (Opstilling)
2. Analog selfie I+II
3. Uden titel
4. Stilleben (For the Love of God, DIY)
5. Roxter MX3000 Pro
6. FOMO (Digital Død)
7. Bord, Porcelæn, Prisme, Taburet (Antikapitalistisk Samtaleobjekt, V)
8. Standerlampe, Stumtjener, Skulptur, Stueplante (Antikapitalistisk Samtaleobjekt, III)
9. Kaffekande, Blomst, Karaffel, Blender (Antikapitalistisk Samtaleobjekt, IV)
10. Højtaler, Stol, Pyntepuder og Plaid (Antikapitalistisk Samtaleobjekt, VII)

VEND...

FOMO – Fear Of Missing Out

- af Sociolog, Anne-Sofie Toft Larsen

Det er ikke mere end 12 år siden, at Steve Jobs introducerede verdens første Iphone. Smartphones er siden blevet den hurtigst sælgende gadget i historien¹, og den er tilmed den gadget, der på kortest tid har ændret stort set alle aspekter af menneskers liv. Halvdelen af den voksne del af verdens befolkning har i dag en smartphone. I 2020 vil tallet være steget til 80%²

I Danmark får børn gennemsnitlig deres første smartphone når de er 8 år gammel. Børn i Danmark er altså udstyret med kamera og internettilgang, men ingen digital opdragelse overhovedet. Danskerne har Europarekord i at vise begejstring og mindst bekymring over digitaliseringen af samfundet³. Danskerne tjekker mobilen 170 millioner gange om dagen, og flere undersøgelser peger på, at jo mere man tjekker de sociale medier, mails og beskeder, jo mere stresset bliver man, over alt det man ikke når at følge med i.

Vi føler ikke kun en frygt for at gå glip af noget, vi føler også frygt for ikke at kunne måle sig med andres liv og præstationer. Denne frygt har fået betegnelsen FOMO. Fear of missing out. Adfærdsforsker Andrew Prybylski beskriver FOMO Som; "En alt dominerende tro på, at andre har berigende oplevelser, som man selv ikke deltager i"⁴.

Det sociale menneskes orientering mod andre individer er ikke noget der er kommet som resultat af digitaliseringen. Vores ønske om at følge med i andres liv er tværtimod en betingelse for vores evne til at tilpasse os, og en evolutionær egenskab der har til formål at sikre vores arts overlevelse. Vi søger derfor altid både bevidst og ubevidst social anerkendelse og accept. Rent kemisk belønner hjernen individet, og straffer det omvendt med kemiske reaktioner som smerte eller angst, når vi ikke efterlever en adfærd der effektivt sikre vores overlevelse. Det stof der fungerer som kemisk belønning hedder dopamin, og det udløses især ved sex, som sikrer artens fysiske overlevelse, indtagelse af føde, der sikre organismens overlevelse, samt orientering (socialisering), der sikre tilpasningsevnen og overlevelsen udadtil⁵.

At være en del af en gruppe, krævede imidlertid at hjernen kan forstå og bearbejde signaler fra andre mennesker i en gruppe og reagere på den psykosociale adfærd. Evolutionsbiologer har derfor kunne sætte lighedstegn mellem hjernens forøgede størrelse og menneskets evne og succes til at indgå i sociale sammenhænge. Hjerneforsker Peter Lund Madsen forklarer, at denne evne til at afkode og tilpasse sig skyldes nogle særlige hjerneceller i vores hjernebark der kaldes spejlneuroner. De muliggør at vi mennesker udvikler evnen til empati, altså at kunne sætte os i andres sted⁶. Denne evne opretholdes gennem direkte kommunikation, og kan ikke erstattes af socialisering på internettet. For at kunne indgå i sociale fællesskaber må individet især mestre behovsudsættelse, men denne væsentlige egenskab er ikke brugbar på de digitale medier der i høj grad designes til at fange vores opmærksomhed og derfor er kendetegnet ved, at være lystbetonet, her skal vi aldrig udsætte vores behov eller fordybe os i noget vi synes er kedeligt eller kompliceret. Når vi ikke mestre behovsudsættelse og fordybelse bliver det kompliceret at overkomme frustrationer fra selv de mindste dagligdags situationer, det bliver derudover besværligt at lade drage erfaringer, der gør det muligt at udvikle os i kraft af den respons vi modtager fra andre mennesker. Flere psykologer og hjerneforskere her i blandt Larry d. Rosen⁷, Yalda T. Uhls, Patricia Greenfield⁸, og Albert Gjedde⁹ retter stor bekymring overfor det tidlige og massive brug af digitale medier, som i dag erstatter store dele af den direkte kommunikation. Der er et utal af bekymringspunkter for hvordan dette univers påvirker vores hjerne, samt definerer vores identitetsforståelse, seksualitet og sociale spilleregler. Ligeledes er gruppen på internettet ikke en social gruppe, der modtager og giver igen. På de digitale medier opfyldes det reelle behov for tilhør og accept som en del af gruppen ikke. Det digitale univers bekræfter i stedet vores behov for at blive vurderet og anerkendt på vores ydre, og på vores præstationer. I det virtuelle univers bliver identitet en fremstilling og en manipulation, der på ingen måde kan sammenlignes med identitetsdannelse.

Lille skærm i hånden der

Forfatter og kulturteoretiker Byung-Chulhan Han skriver i sin bog "I Sværmen", at de digitale medier får det reale til at forsvinde. De totaliserer det imaginære og skaber et narcissistisk rum. Dette rum kan vi hver især lukke os inde i⁸. Vi ruller vores gardiner ned, dyrker os selv, og lader verden visne og smuldre omkring os. Mennesket er mere handlingslammet end nogensinde foran et utal af skærme. Billedformen Selfie er et fantastisk eksempel på hvordan vi ikke er i stand til at være til stede, i det nu som selfien repræsenterer. Vi tager selfies på cafen, ved den smukke udsigt, i det gode selskab eller på vores fantastiske ferier. Men selfien fratager os muligheden for at erfare øjeblikket. I samme øjeblik vi tager selfien har vi allerede flyttet fokus til det næste nu – til modtagelsen af selfien. I renæssancen fik portrættet karakter af at være en præsentation af stand, social position eller tjeneste. Først i 1800tallet begyndte man at benytte det i kunsten som skildring af sansede øjeblikke, sindstilstande og følelser.

Eksempler på kunstnere som var fascineret af private øjeblikke er Edgar Degas og Henri Cartier-Bresson. I 1954 tog Alfred Hitchcock voyerismen op i sin film, skjulte øjne, og vor tids Cindy Sherman udforskede selvportrættets transformation af identitet⁹. Et foto eller et portræt intensiverer ønsket om at kende personen eller være som den person man beskuer. Det fungerer som en katalysator, hvorigennem vi kan skabe en historie og tilknytte følelser til de mennesker vi betragter, og det liv vi tror de lever. Men det er en projektion af vores egne følelser og behov. Vi drager ingen erfaring af det, tværtimod gør det os ofte frustrerede og utilfredse med vores egne omstændigheder. Der er endda flere eksempler på personer der har portrætteret en bestemt livsstil på nettet, for senere at tilstå, at de selv føler frustration og stress over konstant at skulle fremvise et perfekt billede af dem selv og deres liv. Dette præstationspres gav dem modsat fremstillingen af det perfekte liv, en følelse af utilstrækkelighed og modløshed¹⁰.

Nutidens præstationssubjekt er derfor både gerningsmand og offer på en og samme tid. Det er passende ironisk, at de digitale medier, der fokuserer på det udadvendte, kaldes netop sociale medier, da de spiller en stigende rolle i det, der på overfladen er en eksplosion af det sociale, men samtidig og indadtil skriver mennesker ind i masserne, der modvirker det sociale og nedbryder samfundsmæssige relationer¹¹. Men de digitale medier er umulige at anfægte i endnu højere grad end kapitalismen og vækstbegrebet som er blevet vor samfunds essens i en stor cirkulær konsensusform. De digitale mediers morale repræsenterer normaliteten, politikerne repræsenterer befolkningen og økonomerne repræsenterer virkeligheden. De digitale medier kan ikke blive genstand for kritik fordi de er selve os, de er ikke kun blevet en cementeret del af vores kultur, de er blevet til en legemsdel. De digitale medier har omvendt det politiske og økonomiske system heller ikke et specifikt mål. Hvordan anfægter man noget der intet formål har? Når det ikke har et formål, virker mediet i sig selv neutralt, og det er i stedet den individuelle brug af mediet der bliver genstand for kritik. Man udbytter sig selv i illusionen om at have valgmuligheder og at være fri.

Tving dig selv til at være nærværende

–måske ved hjælp af kunst?

Vi har for travlt til at tænke en kritisk tanke. Derfor er kunst ofte kompliceret at forholde sig. Den evige strøm af underholdning og støj på nettet luller dig i søvn, hvorimod kunsten kræver arrangement. I mødet med kunst opfordres du til at tænke selvstændigt og kritisk. Samfundets mange travle optimister glemmer ofte, at den kritiske sans er afgørende for evnen til at skelne mellem et mig og et vi. Uden denne evne kan vi ikke tage ansvar for vores handlinger, og som resultat bliver det umuligt at løse samfundets mange udfordringer. Kunsten giver os en pause i hverdagens rutiner der på et mere mikrosociologisk plan, gør os i stand til at komme i kontakt med hinanden som en del af et fællesskab. Vi har brug for disse redskaber i en hverdag der aldrig står stille. Vi skal lade tankerne flyve og suger indtryk til os. Vi fylder alle pauser ud med ligegyldig information og underholdning. Vi kan slet ikke holde stilhed og stilstand ud mere. Vi smiler ikke til fremmede, ser heller ikke at vi bør rejse os for en ældre mand i bussen, eller at vores børn desperat forsøger at aflæse vores oplyste ansigter og mimikforladte ansigter. FOMO er altså ikke en ubegrundet frygt. Det er en meget nærværende og presserende frygt, fordi alt imens vi erfarer livet sekundært, går vi rent faktisk glip af en hel del!!!!

Kilde 1 Katrine K. Pedersen "Phono sapiens" 2016

Kilde 2 The economist – Planet of Phones. S. 11

Kilde 3 SFI

Kilde 4 Katrine K. Pedersen "Phono sapiens" 2016

Kilde 5 Morten Munthe Fenger "Når mobilen tager magten – Nærvær i den digitale tidsalder" 2016

Kilde 6 Larry D. Rosen Ph. D "Idisorder: understanding our obsession with technology and overcoming its hold on us". 2012

Kilde 7 Katrine K. Pedersen "Phono sapiens" 2016

<http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-03-15-hjerneforsker-bekymret-for-danske-boern-det-er-en-risikosituation>

Kilde 8 Byung-Chulhan Han "I Sværmen" 2017

Kilde 9 Katrine K. Pedersen "Phono sapiens" 2016

Kilde 10 Lykke Møller Kristensen "Børn og Sociale medier – Guide til forældre med børn på sociale medier" 2016

DR2-dokumentaren "Ung, nøgen og udstillet.

<http://si-folkesundhed.dk/upload/selvmord.pdf>

Ron Jonson "So you've Been Publicly Shamed".

Kilde 11 Peter Nielsen "Mediekomplekset" 2016